

Katsaus yksityisoikeus- ja oikeudenhoidon osaston toimialan tilanteeseen ja lainsäädäntötarpeisiin 2023—2027

Osastopäällikkö, ylijohdaja Antti Leinonen

Osaston toimiala ja htv-resurssi

- Osaston toimiala
 - lainvalmistelu yksityisoikeuden, yleisen prosessioikeuden sekä maksukyvyttömyysoikeuden alalla
 - Hallinnonalan toimijoiden ohjaus (Tuomioistuinvirasto, Ulosottolaitos, OAEV-piirit, KRIL)
 - Kv. oikeudenhoidon tehtävät
- Osaston htv-resurssi
 - Htv-kehys 49 htv (ml. EU-valmistelu, kv. tehtävät, VN-konsultaatio)
 - Hallitusohjelmahankkeisiin käytettävissä noin 15 htv

Lähtökohdat uudelle hallituskaudelle

- Oikeudenhoidon selonteon toimenpide-ehdotusten toteuttaminen
 - Oikeuksiin pääsyn parantaminen, oikeudenhoidon laadun turvaaminen
- Pitkälle valmisteltujen hankkeiden loppuun saattaminen
 - Yhteiskunnan peruslainsäädännön ajantasaisuudesta ja laadusta huolehtiminen
 - Lainvalmisteluresurssien tarkoituksenmukainen käyttö
- Muut keskeiset lainsäädäntötarpeet
 - Yhteiskunnan peruslainsäädännön ajantasaisuudesta ja laadusta huolehtiminen

Oikeudenhoidon selonteon toimenpide-ehdotusten toteuttaminen

- JTS:n määrärahatason pysyttäminen koko oikeudenhoidon kokonaisuudelle hyvin tärkeää
- Toiminnallinen kehittäminen yhdessä hallinnonalan kanssa
- Kehityshankkeet ja toimipaikkaverkostot:
 - Oikeusapu, edunvalvonta, talous- ja velkaneuvonta yhdistetään Oikeuspalveluvirastoksi (perusvalmistelu tehty, rahoitus on jts:ssa) (7.1)
 - Kehitetään Ulosottolaitoksen toimipaikkaverkostoa (6.3.)

Oikeudenhoidon selonteon toimenpide- ehdotusten toteuttaminen

- Lainsäädäntötarpeita (viittaukset OM:n hallitusohjelmakortteihin):
 - Selvitetään tuomioistuinlain sekä erityistuomioistuinten oikeudenkäyntimenettelyjä koskevien lakien muutostarpeet tuomioistuinlaitoksen eri toimijoiden roolien selkeyttämiseksi ja tuomioistuinten riippumattomuuden vahvistamiseksi (1.1.4)
 - Luovutaan lautamiesjärjestelmästä (tai ainakin uudistetaan lautamiesten valintamenettely) (1.1.19)

Oikeudenhoidon selonteon toimenpide-ehdotusten toteuttaminen

- Lainsäädäntötarpeita (jatkuu):
 - Oikeusavun tulorajat ja järjestelmän yksinkertaistaminen, yksityisen avustajan palkkion korotus (1.1.20) – rahoitusta ei jts:ssa (n. 20 milj.e)
 - Yksinkertaistetaan tulojen ulosmittausta, tehostetaan harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjuntaa ulosottomenettelyssä ja kehitetään ulosottomaksuja koskevaa sääntelyä (4.12)

Oikeudenhoidon selonteon toimenpide-ehdotusten toteuttaminen

- Lainsäädäntötarpeita (jatkuu):
 - Parannetaan oikeuden saatavuutta säätämällä kevennetystä oikeudenkäyntimenettelystä intressiltään pienehköille riita-asioille (pienriitamenettely) (1.1.21)
 - Arvioidaan kuluttajariitalautakunnan toimialan ja toiminnan muutostarpeet (1.1.6)
 - Edistetään sähköistä asiointia ja sähköisiä toimintatapoja oikeudenkäynneissä. Selvitetään tuomioistuinmaksulain uudistamistarpeet (5.3)

Pitkälle valmisteltujen hankkeiden loppuun saattaminen

- Uudistetaan julkisyhteisön vahingonkorvausvastuuta (7.5.)
- Uudistetaan rikosvahinkolakia rikoksen uhrien ja henkirikoksen uhrin läheisten aseman parantamiseksi (7.7)
- Uudistetaan maakaaren sääntely sähköisen kiinteistönkaupan ja lainhuudon automatisoinnin edistämiseksi (7.6)
- Uudistetaan lunastuslainsäädännön korvausperusteet (7.4)
- Uudistetaan synnyttäneen äidin selvittämistä ja oikeusgeneettistä vanhemmuustutkimusta koskeva sääntely (7.8)

Muita keskeisiä lainsäädäntötarpeita

- Ajanmukaistetaan edunvalvontaa koskeva lainsäädäntö, jotta toiminnassa voitaisiin hyödyntää myös digitalisaation tuomia mahdollisuuksia (5.10)
- Ajanmukaistetaan perintökaari (5.11)
- Uudistetaan lapsen elatuksesta annettu laki (4.1)
- Parannetaan kilpailukykyä varmistamalla osakeyhtiölain ajantasaisuus (5.7)
- Toteutetaan irtainta omaisuutta koskevien sähköisten vakuusrekisterien mahdollisimman laajan käytön salliva lainsäädännön kokonaisuudistus (5.6)
- Uudistetaan sotilasoikeudenkäyntilainsäädäntöä oikeusturvan parantamiseksi ja tuomioistuinten riippumattomuuden vahvistamiseksi (1.1.15)
- Selvitetään välimiesmenettelylain uudistamistarpeet ja valmistellaan tarpeelliset säädösmuutokset (1.1.8)

OM:n kyky toteuttaa uudistuksia riippuu valmisteluresursseista

- OM:n omat resurssit on edellisellä vaalikaudella toistuvasti todettu riittämättömiksi sille osoitettujen vastuiden hoitamiseen. Suuri osa saadusta lisärahoituksesta on kuitenkin ollut vaalikauteen sidottua.
- Lainvalmistelun ja politiikkavalmistelun resurssitarve tulee arvioida, kun OM:lle hallitusohjelmassa osoitettavat vastuut ovat tiedossa.

(OM:n hallitusohjelmakortti 4.10)

Kiitos!

antti.t.leinonen@gov.fi

puh. 050 363 3945

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

www.oikeusministerio.fi | www.justitieministeriet.fi